

Stichting Fotografie Noorderlicht

Geadviseerd subsidiebedrag: € 0

Gevraagd subsidiebedrag: € 400.000

Over de instelling

Stichting Fotografie Noorderlicht (hierna: Noorderlicht), beeldende kunst, presentatie-instellingen, Groningen

Noorderlicht, opgericht in 1989, staat voor de ontwikkeling van ‘artistieke maatschappelijke verhalen over wat mensen raakt en beroert’. Daarbij is ‘het fotografische kijken’ haar vertrekpunt en de (veel bredere) beeldcultuur haar werkveld. De instelling is er voor geëngageerde makers uit de hele wereld die vanuit het medium fotografie letterlijk en figuurlijk willen ‘stilstaan bij de wereld’ en in dialoog willen gaan met hun publiek. Daarbij heet Noorderlicht ook fotografen welkom die experimenteren met flankerende media als video, AR, VR en AI. Bij het verbinden van artistieke verbeeldingskracht aan urgente maatschappelijke thema’s richt Noorderlicht zich op een breed publiek. Zij benut daarvoor drie programmapijlers: ‘Noorderlicht Studio’, ‘Noorderlicht On Tour’ en ‘Noorderlicht Biënnale’. Als vooraanstaande speler in de Nederlandse fotografie wil Noorderlicht zich verder ontwikkelen als netwerkorganisatie en bruggenbouwer, regionaal en (inter)nationaal, offline en online. Op 1 mei 2024 is er een nieuwe directeur aangetreden.

Subsidieadvies

De aanvraag voldoet aan de eisen als bedoeld in artikel 3.33 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

De Raad voor Cultuur (hierna: raad) adviseert Stichting Fotografie Noorderlicht geen subsidie toe te kennen.

Vanwege onvoldoende kwaliteit op (een of meerdere van) de eerste drie beoordelingscriteria zijn de laatste twee criteria conform het beoordelingskader van de raad niet beoordeeld.

Beoordeling

Artistieke/inhoudelijke kwaliteit van de kernactiviteiten

Het activiteitenplan van Noorderlicht voor de subsidieperiode 2025 - 2028 draait om fotografie, een van de belangrijkste media van deze tijd. De raad beschouwt fotografie als een bijkans universele taal: bijna iedereen kan haar lezen en bijna iedereen drukt zich erin uit. Fotografie biedt niet alleen ruimte voor ontspanning, maar ook voor verbeelding, storytelling en reflectie. Gezien de kracht en potentie

van fotografie vindt de raad het spijtig dat de aanvraag van Noorderlicht – zowel nationaal als internationaal gekend om haar fotofestival, vanaf nu biënnale geheten – artistiek-inhoudelijk niet overtuigend is. De artistieke visie van Noorderlicht is naar zijn oordeel te algemeen verwoord en te beperkt uitgewerkt. De positie die de instelling inneemt in het grote spectrum van de fotografie en de nog bredere beeldcultuur wordt niet scherp beschreven. De raad mist een onderbouwing van de manier waarop Noorderlicht zich als presentatie-instelling voor beeldende kunst (inter)nationaal wezenlijk onderscheidend wil profileren.

Noorderlicht toont zich in haar aanvraag voor de jaren 2025 - 2028 breed maatschappelijk geïnteresseerd. Ze stipt interessante thema's aan als 'de milieucrisis', 'het koloniale verleden' en 'de erosie in zorg, onderwijs en politiek'. De raad is benieuwd wat ze met deze thema's gaat doen. De komende jaren wil Noorderlicht ook de invloed van algoritmes en AI op het dagelijks leven (Biënnale 2025: 'Man-Machine') en het verzet hiertegen (Biënnale 2027: 'Human Scale') onderzoeken. Deze onderwerpen zijn actueel en relevant, maar in de hedendaagse kunstwereld al vaak onderzocht en onderhevig aan complexe en zeer snelle ontwikkelingen. Om deze thema's bijzonder en prikkelend te maken, is een eigen, verdiepende invalshoek nodig. Die leest de raad helaas niet terug in het plan, ook hier is Noorderlicht te weinig specifiek. Onderzoek en ontwikkeling zijn belangrijke waarden voor een presentatie-instelling in de Culturele basisinfrastructuur (BIS). Op basis van de voorliggende aanvraag is de raad er niet van overtuigd dat Noorderlicht het gewenste vernieuwende aanbod zal realiseren. Ook de 'beeldmakers' die ze ter indicatie opvoert – veel in het plan ligt nog niet vast – overtuigen wat dat betreft niet. Noorderlicht maakt niet duidelijk welke kunstenaars een opdracht krijgen om nieuw werk te maken en welke kunstenaars bestaand werk zullen presenteren.

Noorderlicht onderscheidt drie pijlers in haar programma: het laboratorium voor beginnende en gevestigde curatoren en fotografen 'Noorderlicht Studio', het tentoonstellingsprogramma op locatie 'Noorderlicht On Tour' en de 'Noorderlicht Biënnale'. De biënnale trekt in 2025 en 2027 in estafettevorm door Friesland, Groningen en Drenthe en vormt volgens de instelling 'het hart' van het inhoudelijke programma. Uit het plan blijkt inderdaad dat 'Noorderlicht On Tour' en 'Noorderlicht Studio' afgeleiden van de biënnale zijn. Helaas zijn deze twee pijlers nauwelijks ingekleurd. 'Noorderlicht On Tour' is alleen voor 2025 enigszins ingevuld (waarbij de reikwijdte van de tournee onbenoemd blijft) en 'Noorderlicht Studio' alleen summier voor 2025 en 2026.

In het kwantitatief activiteitenoverzicht zijn de presentaties op locatie niet uitgesplitst naar de drie pijlers: in de biënnale-jaren zijn er zestien presentaties in totaal, in de tussenliggende jaren acht. De raad had graag meer gelezen over 'Noorderlicht Studio' en 'Noorderlicht On Tour' omdat juist deze programmaonderdelen ervoor moeten zorgen dat Noorderlicht voldoet aan een

andere belangrijke eis die aan presentatie-instellingen in de BIS wordt gesteld, namelijk dat ze haar activiteiten verspreid over het jaar realiseert.

Interessant vindt de raad de investering van Noorderlicht in talentontwikkeling, met *young curators* en opdrachten aan jonge beeldmakers in 'Noorderlicht Studio'. Ook hier signaleert hij echter dat een specifieke artistieke visie ontbreekt. Wat is het profiel van de talenten, hoe worden ze begeleid en wat wil 'Noorderlicht Studio' bijdragen in de regio, in Nederland? Dat er wordt ingezet op beeldmakers die aansluiten bij de missie en visie van Noorderlicht en die net als zij 'geven om de wereld, mensen, flora en fauna', vindt de raad erg algemeen geformuleerd.

De internationale activiteiten van Noorderlicht zijn nog in ontwikkeling. De instelling wil samenwerking opzoeken met het PhMuseum in Italië, het festival 'Photaumnales' in Frankrijk, de 'Triennale der Photographie' in Duitsland en met het 'NUKU Photo Festival Ghana'. Wat de samenwerkingen zullen behelzen, is niet beschreven.

Maatschappelijke betekenis

De thema's die centraal staan in het artistieke programma van Noorderlicht voor de subsidieperiode 2025 - 2028 zijn maatschappelijk relevant. De instelling hoopt door mensen samen te brengen 'kritische reflectie, discussie en nieuwe samenwerkingen' te bewerkstelligen en daarmee een bijdrage te leveren aan een 'rechtvaardige, inclusieve en duurzame samenleving'.

Noorderlicht werkt de komende jaren samen met verschillende gastcuratoren en probeert via open calls, online research en de inzet van partners uit haar netwerk uiteenlopende beeldmakers en gastcuratoren aan zich te binden. In verschillende programma's gaan ook professionals en publiek met elkaar in dialoog (zie 'Toegankelijkheid'). De raad vindt het een mooie aanzet, maar hoopt dat Noorderlicht haar ambities als netwerkorganisatie en het diversifiëren van programma en partners de komende jaren verder zal uitdiepen.

Noorderlicht heeft een stevig regionaal netwerk. Met culturele partners zijn er contacten en samenwerkingen. De raad vindt het sterk dat 'Noorderlicht On Tour' daarbij ruimte biedt aan lokale verhalen. Zo is er in 2025 met Noordwoord en de Groninger Archieven een project over beeld en poëzie, en een project over het leven in Groningen ('De Foto Opdracht'). Ook de onderwijssector is betrokken bij Noorderlicht (zie 'Toegankelijkheid'), evenals de welzijnssector. De raad heeft de indruk dat de samenwerking met maatschappelijke instellingen nog in ontwikkeling is. Zo worden organisaties als Amnesty International, Bits of Freedom, festival 'Let's Gro' en het AI, Media and Democracy lab genoemd als mogelijke partners. Het ontbreken van concrete afspraken maakt de kwaliteit van de programmering en van de maatschappelijke impact onzeker. Met Humanitas

en enkele zorgcentra is er contact, vooral om de achterban van die organisaties te betrekken bij Noorderlicht.

Noorderlicht beschrijft naar het oordeel van de raad te beperkt hoe ze haar diversiteitsbeleid ten aanzien van personeel/medewerkers vormgeeft. Ze geeft wel aan dat er in de periode 2025 - 2028 kansen zijn om het bestuur en de raad van toezicht diverser te maken.

Op de toepassing van de kernwaarden van de Fair Practice Code (solidariteit, duurzaamheid en vertrouwen) gaat Noorderlicht eveneens beperkt in. Zelfs op een actueel en belangrijk thema als sociale veiligheid op de werkvloer wordt niet ingegaan. Met betrekking tot naleving van de code in de toekomst daarentegen komt de instelling met beter toegelichte plannen. Met een toolkit Fair Practice zal het huidige beleid worden getoetst. Ook komen er trainingen voor het personeel en wordt vanaf 2024 het instrument van een medewerkerstevredenheidsonderzoek ingezet.

Op afspraken over honorering wordt in de aangeleverde stukken wel uitgebreid ingegaan. Noorderlicht geeft aan dat medewerkers worden vergoed conform de cao Sociaal Werk (zzp'ers op oproepbasis en loonwerkers) en de Richtlijn Kunstenaarshonoraria (kunstenaars). Vanaf 2025 zal in plaats van de cao Sociaal Werk de Museum cao als richtlijn worden toegepast, omdat deze beter past bij de instelling.

Toegankelijkheid

Fotografie is een toegankelijk medium, daarvan getuigen ook de hoge publieksaantallen die 'Noorderlicht Fotofestival' tot dusverre trok. Noorderlicht richt zich in de subsidieperiode 2025 - 2028 op een breed publiek en wil met haar publiek in dialoog. Daartoe onderscheidt ze drie typen publiek (die samen feitelijk iedereen betreffen) en drie publieksdoelgroepen met voor elke groep een eigen marketing- en communicatiestrategie. Ook biedt ze een breed pakket educatieve en participatieve activiteiten aan. Dat varieert van programma's voor primair, voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs, tot workshops, rondleidingen en interactieve sessies als de 'Noorderlicht Fotosalon' voor beeldmakers, deskundigen en publiek. De raad had graag meer gelezen over het onderwijsprogramma, dat gebruik maakt van 'Visual Thinking Strategies' en 'Art Based Learning'.

Via online programmering, met onder meer een podcast, blogs van de directeur en een wekelijkse 'Visual Tour' op social media wil Noorderlicht haar toegankelijkheid vergroten. De raad vindt het zinvol dat de instelling samen met de Rijksuniversiteit Groningen onderzoekt welk publiek zij nog niet bereikt en wat er nodig is om een diversere publiekssamenstelling te realiseren.

De toepassing van de Code Diversiteit & Inclusie ten aanzien van publiek kan getuige de aanvraag genuanceerder en inclusiever. De nu genoemde publieksdoelgroepen zijn soms erg algemeen en weinig sensitief benoemd als mensen met een ‘andere’ culturele, etnische of economische achtergrond. Ook gaat Noorderlicht er naar het idee van de raad te gemakkelijk vanuit dat visuele geletterdheid, waar zij aan bijdraagt, als vanzelf tot een meer inclusieve samenleving leidt.

De raad volgt met belangstelling de mogelijke (hernieuwde) samenwerking met ‘BredaPhoto Festival’ die de nieuwe directeur van Noorderlicht wil onderzoeken, bijvoorbeeld op het gebied van internationale marketing.

Bedrijfsmatige gezondheid

Niet beoordeeld gezien de onvoldoende kwaliteit op (een of meerdere van) de eerste drie beoordelingscriteria.

Geografische spreiding

Niet beoordeeld gezien de onvoldoende kwaliteit op (een of meerdere van) de eerste drie beoordelingscriteria.